

VUKOVARSKA DEKLARACIJA

Prosinac 2010.

Europska unija – veliki mirovni projekt -
Hrvatska i Srbija na putu u EU

Rezultati međunarodne konferencije
„Europska unija – veliki mirovni projekt
– Hrvatska i Srbija na putu u EU“,
od 29. do 31. listopada 2010. u Vukovaru

Vukovarska deklaracija

MEĐUNRODNA KONFERENCIJA U VUKOVARU

U V O D

U okviru programa „*Europa za građanke i građane*“ održana je u Vukovaru, od 29. do 31. listopada ove godine, međunarodna konferencija pod naslovom „*Europska unija – veliki mirovni projekt; Hrvatska i Srbija na putu u EU*“. Devedeset šest sudionica i sudionika iz devet europskih zemalja (Nizozemske, Danske, Njemačke, Francuske, Austrije, Slovenije, Srbije, Makedonije i Hrvatske), potaknuti željom da pruže doprinos daljem jačanju i razvoju Europske unije, međusobno su se informirali i razmjenjivali mišljenja o problematici europskih integracija.

Težišta ove rasprave su bila:

1. poželjan **angažman tijela EU** na daljem unaprjeđenju i razvoju Unije,
2. neophodan **angažman građana** u ovom smislu,
3. **šanse koje mladima pruža ujedinjena Europa,**
4. **suradnja podunavskih zemalja i**
5. **perspektiva hrvatsko-srbijanskih odnosa.**

Rezultati rada konferencije, u okviru koje je održano šest predavanja, jedna panel-diskusija i četiri radionice, jednoglasno usvojeni na završnoj plenarnoj sjednici konferencije, predstavljaju sadržaj ovog dokumenta.

Radionice

RADIONICA 1:

U CILJU UNAPJEĐENJA MEĐUSOBNOG RAZUMIJEVANJA, KAKO SVOJIH ČLANICA, TAKO I AKTUALNIH, KAO I BUDUĆIH ZEMALJA-KANDIDATKINJA TE PREVLADAVANJA POSTOJEĆEG POVIJESNOG NASLIJEĐA, EUROPSKA UNIJA BI TREBALA PODUZETI SLJEDEĆE:

- Da bi se otklonile posljedice teških ratnih razaranja, koje su u vukovarskoj regiji - kako na materijalnoj, tako isto i na duhovnoj razini – još uvijek vrlo vidljive, trebalo bi ovu regiju, ako je moguće još prije pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, **dodatno financijski podržati** (korištenje ovih sredstava pod izravnim nadzorom EU).
- Europska unija bi trebala potaknuti interdisciplinarna istraživanja u području društvenih znanosti na europskim univerzitetima, kako bi se u europskim zemljama ubrzala **razgradnja stereotipa**, koji pothranjuju pretjerani nacionalizam.
- Proces pomirenja između Hrvata i Srba se **ne smije** prekinuti nakon prijema Hrvatske u Europsku uniju.
- Europska komisija bi trebala sačiniti ekspertni tim (sastavljen od Hrvata, Srba i predstavnika ostalih nacionalnih manjina) koji bi izradio **prihvatljiv model pomirenja i nekonfliktnog zajedničkog života** u budućnosti.
- Na razini EU bi – prigodom svih pregovora – trebalo u većoj mjeri respektirati **raspoloženje i međusobne odnose građana** u krajevima pogođenim ratom (također koristeći eksperte-medijatore).
- Prava na obrazovanje nacionalnih manjina se moraju poštovati, ali ona moraju biti ukorijenjena u pravu na integrirajuće obrazovanje. EU bi trebala podržati ovu želju.
- EU bi trebala **podržavati susrete građana** različitih zemalja i gradova, zatim partnerstva nevladinih organizacija, razmjenu mladih te posjete institucijama EU i osigurati u ovu svrhu **više financijskih sredstava**.
- EU bi za cijelu regiju jugoistočne Europe trebala pokrenuti informacijsku kampanju o prednostima integracije u Europsku uniju.

RADIONICA 2:

U PODRUČJU AKTIVNOG GRAĐANSKOG ANGAŽMANA, ČIJI JE CILJ STVARANJE JEDNOG NOVOG ZAJEDNIŠTVA, TREBA PODUZETI SLIJEDEĆE:

- **Integracija srpske nacionalne manjine** u Hrvatskoj se mora odvijati pažljivo i u malim koracima. Europska unija, hrvatska Vlada, lokalna samouprava i druga tijela moraju ponuditi i financirati programe i projekte, koji bi omogućili postupno otvaranje dijaloga i međusobno približavanje Hrvata i Srba. Ovaj proces pažljivog približavanja trebaju voditi neutralni medijatori koji ne pripadaju ni jednoj od navedenih skupina.
- **Rasvjetljavanje ratnih zločina, procesuiranje i kažnjavanje njihovih počinitelja, kao i razjašnjenje sudbina nestalih lica, neizostavno se i dalje mora nastaviti.** Krivica, kao takva se mora imenovati, priznati i kazniti. Također je van svake diskusije i pitanje obeštećenja rodbine žrtava u ovim procesima.
- U rješavanju kompleksnog pitanja zajedničkog života Hrvata i Srba u poslijeratnom Vukovaru, odnosno u cijeloj Hrvatskoj, aktivni građanski angažman treba odigrati značajnu ulogu, budući rad na **učvršćenju mira ide od dolje prema gore, a ne obrnuto.** U tom smislu:
  - Katolička i pravoslavna crkva trebaju preuzeti aktivnu ulogu u naporima za pomirenje,
  - hrabri pojedinci, kao i postojeće mirovne inicijative, trebaju uspostaviti kontakte s istomišljenicima s „druge strane“,
  - članovi tijela udruga trebaju poticati kako od većinskog naroda, tako i od pripadnika nacionalnih manjina,
  - mediji se moraju više brinuti za teme pomirenja; bilo bi eventualno korisno ponuditi novinarima specijalizirane tečajeve koji bi ih senzibilizirali za ove teme,
  - mora se nastaviti rad u malim grupama s traumatiziranim građanima.

Kao model za ovu vrstu prevladavanja prošlosti navedeno je njemačko-francusko pomirenje poslije Drugog svjetskog rata.

RDIONICA 3

IMAJUĆI U VIDU EUROPU, KOJA MLADIMA OTVARA NOVE ŠANSE, TREBA UČINITI SLIJEDEĆE:

- poticati cijelo-životno učenje, neformalno obrazovanje i mobilnost već od osnovne škole,
- organizirati razmjenu iskustava mladih, kroz primjene dobre prakse,

- povećati protok informacija, kako bi mladi znali gdje i na koji način se mogu uključiti u razvojne procese društva,
- provesti programe kojima se omogućuje osobama, koje rade s mladima, da nastave svoj posao, odnosno da budu uključeni u procese i nakon doba mladosti,
- prepoznati društvenu korisnost volonterskog rada i omogućiti volonterima stjecanje odgovarajućih prednost pri zapošljavanju (n. p. Europass – volonterske knjižice),
- kreirati projekte stručnog usavršavanja za mlade,
- raditi na poboljšanju imidža volontiranja,
- izraditi projekte razmjene ideja u svrhu kreiranja novih inovativnih projekata.

RADIONICA 4:

SURADNJA GRAĐANA PODUNAVSKIH ZEMALJA, KAO DOPRINOS JAČANJU EUROPSKE UNIJE

Suradnju građana podunavskih zemalja treba podržati kako „od gore“ (EU), tako isto i „od dolje“ (građani). Zadaća građana i civilnog društva bi bila slijedeća:

- Razvoj projekata kojima je cilj uspostavljanje kontakata među građanima podunavskih zemalja, kako bi se oni mogli međusobno informirati, poboljšati sporazumijevanje i konačno uspostaviti prekograničnu suradnju. Kao prigode za uspostavljanje kontakata mogu poslužiti obiteljski susreti, susreti zainteresiranih skupina, kao i razni stručni skupova i seminari.
- Stvaranje potrebnih pretpostavki za uspješnu inter-kulturalnu komunikaciju i suradnju, kao što je primjerice učenje stranih jezika, savladavanje tehnika nenasilne komunikacije, kao i razgradnja predrasuda i stereotipa. Za ovo je neophodna sposobnost aktivnog slušanja, prihvaćanje različitost, tolerancija prema drugačijim stajalištima, kao i sposobnost prilagođavanja.

Europska unija bi trebala poticati suradnju građana podunavske regije slijedećim mjerama:

- izradom odgovarajućih programa, kao što je primjerice „Program Europa za građane“,
- provedbom učinkovite promidžbe za ove programe,
- povećanjem dostupnosti pristupa ovim programima i za male nevladine organizacije,
- pojednostavljenje izrade proračuna i završnih izvješća o provedbi projekata,
- snižavanje kriterija za vlastito financijsko učešće malih nevladinih organizacija.

PANEL-DISKUSIJA

PERSPEKTIVA HRVATSKO-SRBIJANSKIH ODNOSA

Odmrzavanje hrvatsko-srbijanskih odnosa, koji su gotovo 20 godina bili vrlo hladni i svoju najnižu točku dostigli nakon priznavanja Kosova od strane republike Hrvatske, počelo je još prije više mjeseci. Panel-diskusija je pokazala da je perspektiva za dalji razvoj odnosa između ove dvije zemlje vrlo dobra, budući su sudionici, kao oni iz Hrvatske, tako i oni iz Srbije, za vrijeme cijele konferencije pokazali maksimum tolerancije i budući su – tijekom panel-diskusije - predložili više mjera, koje bi vlastite države trebale provesti u cilju daljnjeg unaprjeđenja dobrosusjedskih odnosa. Tako je primjerice srpska strana predložila da bi Srbija trebala:

- vratiti Hrvatskoj sve preostalo kulturno blago zaplijenjeno za vrijeme rata,
- razjasniti sve preostale granične probleme,
- riješiti problem izbjeglica i prognanika,
- konzekventno provesti sudske procese protiv svih ratnih zločinaca,
- izručiti Haaškom sudu generala Ratka Mladića i Gorana Hadžića.

Sa hrvatske strane je predloženo da bi Hrvatska trebala:

- više brinuti o etničkoj podijeljenosti Vukovara, posebice o odvojenosti vukovarskih vrtića i škola,
- založiti se za veću propusnost granice između Hrvatske i Srbije te
- da ne bi trebala staviti veto na ulazak Srbije u Europsku uniju.

ORGANIZATORI

Konferencija je organizirana u partnerstvu:

Europske mreža za obrazovanje i trening (EUNET), Bonn (Njemačka),
Salzburškog instituta za obrazovanje, Salzburg (Austrija),
Centra za Europu Baden Württemberg, Stuttgart (Njemačka) i
Europskog doma Vukovar (Hrvatska)

DONATORI

Projekt je financijski podržala **Europska komisija** u okviru programa „Europa za građane“, uz sufinanciranje od strane:

Njemačke zaklade Friedrich Ebert,
Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija R. Hrvatske,
Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, R. Hrvatska
Vukovarsko srijemske županije,
Grada Vukovara i
Austrijski kulturni forum Zagreb

Vukovar, Bonn, Stuttgart, Salzburg, prosinca 2010.

Odgovornost za sadržaj Deklaracije snose isključivo organizatori; Europska komisija ne odgovara za dalje korištenje podataka koje ona sadrži.

Privitak: Program konferencije

GD Bildung und Kultur

Programm

„Europa für Bürgerinnen und Bürger“

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
vanjskih poslova
i europskih integracija

austrijski kulturni forum^{zag}